

Sankt Hans aften, den 23. juni 2012.

Båltale ved Endrup Møllesø, lørdag den 23. juni 2012 kl. 20.30.

Inviteret af formand for Endrup Borgerforening Carsten Ladefoged.

①

Jeg er meget beæret over at være inviteret til at holde båltale her ved Endrup Borgerforenings traditionsrige Sankt Hans ved Endrup Møllesø.

Jeg har været lidt spændt på, hvordan talens indhold ville blive modtaget. Men jeg er blevet beroliget.

I et radioprogram kunne jeg forstå, at ingen nogensinde har hørt efter, hvad der blev sagt ved båltalerne Sct. Hans Aften, så derfor er det vist ligegyldigt, hvad talen indeholder.

②

Sankt Hans aften er en traditionel samlingspunkt her i Endrup. Man mødes med naboer og venner til en snak ved bålet, hvor heksen skal brændes af.

Der er skrevet og fortalt utallige historier om hekse. I dag er der ikke mange, der tror på deres magiske kræfter, men hekse er stadig populære figurer i bøger og film.

- Ikke mindst i eventyrbøger og -film for børn ! -

For ikke så længe siden (300-400 år) var det meget anderledes. Magi og hekse blev taget alvorligt. Når et eller andet gik galt, kiggede man sig om efter en "syndebuk", én man kunne give skylden. Det var ofte en kvinde, der skilte sig lidt ud fra normalen (stakkels, forvirret), som blev beskyldt for at stå i ledtog med det onde, med Djævelen. Nogle gange udpegede man bare en, som man ikke brød sig om.

Disse uskyldige ofre blev tit tortureret, for at de skulle tilstå deres onde gerninger. Og mange tilstod hvad som helst bare for at slippe for smerterne. Bagefter blev de brændt på bålet.

Maren Splids fra Ribe, der faktisk stammede fra en fæstegård i Grimstrup - var kun én af de mange, der på Chr. d. 4. tid blev offer for heksejagten. Hun blev brændt på bålet på Galgebakken i Ribe i 1641.

Det er heldigvis historie nu.

Vi skal nok ikke være så bekymrede for hekse her i Danmark, for med det antal vi hvert år Sankt Hans aften sætter på kosten og sender til Bloksbjerg, må det tynde gevaldigt ud i dem.

③

Sankt Hans aften er i dag en tradition, en midsommerfest, hvor familier samles og hygger sig ved bålet's flammer, synger en sang og får sig en snak om hvad der rør sig i byen/samfundet.

Det er ikke let at være landsby i dag – og hvorfor så ikke det?
Man kan sige, landsbyerne opstod fordi der var behov for dem.

Landsbyer i de gode gamle dage.

Landmændene begyndte at producere mere end de selv kunne bruge. Mejerier, slagterier, foderstoffer mv. opstod samt følgeerhverv som murer, tømrer, smed, elektriker og andre håndværks- og servicefag – landsbyerne blomstrede.
Der var behov for landsbyerne.

Landsbyer i dag.

I dag er små landbrug blevet urantable. Små landbrug er opkøbt og blevet til store. Mejerier, slagterier, foderstoffer mv. er fusioneret med andre og for længst flyttet fra landsbyerne. Arbejdspladserne forsvinder langsomt, folk flytter væk og huse får lov at forfalde. Købmanden må lukke pga. faldende kundegrundlag, en stor del af landsbyernes befolkning arbejder og gør deres indkøb i de større byer samt pga. stat- og kommuners indkøbspolitik (store udlic.).
Sådan ser situationen ud i dag for mange landsbyer.

Landsbyer i fremtiden?

Behovet for landsbyer i dag er væk. Skal vi overhovedet kæmpe for at bevare landsbyer, som folk tilsyneladende ikke gider leve i?
Nogle landsbyer har bedre forudsætning for at overleve end andre. Landsbyer med gode transportmuligheder, god beliggenhed nær større by, naturskøn tæt ved havet, skov eller å har en klar fordel for bosætning.
Hvad kan gøre landsbyerne mere attraktive?
Landsbyen kan gøres attraktiv, hvis landsbyen har – en høj standard i byggeri, aktiv landsby, – gode arbejdspladser, fiber-bredbånd – gode transportmuligheder som motorvej, cykelstier.
Bosætning i landsbyer kan blive en ny livsstil for naturelskere. På landet er der frisk luft og frihed til, at man kan få sig rørt i naturen.
Etablering af cykelstier ved trafikerede veje til vore landsbyer vil bevirke, at landsbyerne hurtigt vil blive interessante for bosætning af familier med sund og sporty livsstil.
Hvis landsbyerne mister alle de steder, vi normalt mødes, snakker sammen eller hilser på hinanden i byen, så forsvinder sammenholdet og fællesskabet.
Vi skal undgå, at alt bliver centraliseret.

④

Hvad kan vi så selv gøre for at overleve?

Hvis man ikke overlever som decideret landsby, kan man fint overleve som et attraktivt område (bosætning), blot vi undgår de misligholdte ejendomme og holder orden – så byen fortsat ser pæn og indbydende ud.

Hvad har vi i Endrup, som de ikke har andre steder?

- Vi har Mejeriet, en stor arbejdsplads. *Arbejdspladser er guld værd!*
- Vi har Endrupholm. *Kulturelt kendingsmærke!*
- Vi har samlingsstedet Endrup Møllekro. *Som absolut er værd at bevare!*
- Vi har fiskesøen og Sneum å. *Fiskesøen forsvinder måske?*

Når der forsvinder noget, åbner der sig nye muligheder?

Snæbelprojektet vil give Endrup nye muligheder, selvom fiskesøen forsvinder. Endrup ligger i et naturskønt område med Sneum Å, der løber igennem byen. Det er der ingen, der kan tage fra byen, det kan kun komme til at se pænere ud i fremtiden på området med det nedlagte dambrug!

Selvom det somme tider kan se håbløs ud og ikke alt flasker sig

- må vi ikke gå i stå og lade stå til, der er mange ting vi kan ta' fat på !

I dag skal man være "omstillingsparat" som det så fint hedder!

Endrup har mange muligheder !

Til sidst vil jeg ønske alle en god Sankt Hans aften og sommer – pas godt på jer selv.

Med venlig hilsen 😊

Klaus F. Nissen
Grimstrup